

*Tweede Kamer
is vóór
informatieplicht*

Geldstromen minder vertrouwelijk

Dat de notaris de fiscus, politie en justitie desgevraagd informatie moet gaan verstrekken over het betalingsverkeer dat via zijn rekening loopt, staat vast. Alle partijen in de Tweede Kamer zijn er voorstander van. Voor sommige partijen gaat het voorstel niet ver genoeg.

TEKST Lex van Almelo | BEELD Truus van Gog

De Belastingdienst wil van bepaalde transacties weten waar de opbrengst naartoe gaat en wie achter een bepaald rekeningnummer zit. Waarom mag de fiscus dat niet weten? Ik weet dat ik de jurisprudentie tegen heb. Maar de notaris is onderhand nog de enige slager die zijn eigen vlees keurt door zelf een afweging te maken of iets onder het verschoningsrecht valt.

Dat zei belastingambtenaar Arie van Eijsden tijdens het wetenschappelijk congres van de KNB in oktober 2007. Hij preludeerde op een wetsvoorstel dat moet voorkomen dat de Belastingdienst het financiële spoor ziet doodlopen op geheimhouders en dat de Tweede Kamer momenteel in behandeling heeft.

De Rotterdamse notaris Hamith Breedveld sputterde nog dat informatie verstrekken zonder dat er sprake is van strafbare feiten toch niet kán. Maar bij vastgoedfraude,

hypotheekfraude, belastingfraude, witwassen en andere financieel-economische criminaliteit gaat het om strafbare feiten. Bij correcte belastingheffing hoeft dat niet per se het geval te zijn.

VERTRAGING

Niet alleen de Belastingdienst botst bij vastgoedfraudes en andere vormen van financieel-economische criminaliteit op de kluisdeur van het verschoningsrecht. Ook justitie. Wanneer cliënten worden verdacht, is het aan de notaris om een afweging te maken of deze de geheimhoudingsplicht zal schenden. Mede vanwege de aansprakelijkheid is de notaris daarin terughoudend. Maar de jarenlange gerechtelijke procedure die vaak volgt op weigering vertraagt de opsporing enorm. En dat moet sneller. De notaris wordt nu verlost van die afweging. Als een opsporingsambtenaar, officier van justitie of rechter-commissaris haar of hem in het kader van strafvordering om gegevens over de derdengeldenrekening vraagt, moet de

notaris die gewoon verstrekken. Daarbij hoeft de notaris overigens geen originele stukken of afschriften te geven.

Beperkter is de informatieplicht tegenover de belastinginspecteur of -ontvanger. Die mogen de notaris vragen om informatie over bepaalde betalingen. Wie zijn bijvoorbeeld bij de betalingen betrokken en waar wonen zij? Wat is de omvang van die betalingen en van welke bankrekeningnummers maken de personen gebruik? En kan de notaris het verband tussen de verschillende handelingen en betalingen nog even toelichten?

UITERSTE MIDDEL

De inspecteur of ontvanger mag volgens het wetsvoorstel niet zomaar zijn hand ophouden bij de notaris. In eerste instantie zal de Belastingdienst zelf een onderzoek instellen bij de partijen die betrokken zijn bij de nader te onderzoeken transactie, handeling of betaling. Als de betrokkenen bekend zijn, kan de fiscus in de meeste gevallen nadere gegevens vergaren zonder de notaris. Maar als dat niet lukt en de Belastingdienst de gezochte informatie niet of moeilijk op een andere manier kan krijgen, moet zij een verzoek richten aan de notaris. Om 'een restrictief gebruik' van de nieuwe

Mag de notaris zijn cliënt en andere betrokkenen bij een transactie vertellen dat hij justitie of de fiscus heeft geïnformeerd?

bevoegdheid te waarborgen, komt er een goedkeuringsprocedure binnen de Belastingdienst. Uiteindelijk is voor het verzoek een machtiging nodig van de minister van Financiën.

De VVD wil weten hoe die goedkeuringsprocedure wordt uitgewerkt. De partij vindt namelijk dat de geheimhoudingsplicht van de notaris alleen bij hoge uitzondering mag worden doorbroken. D66 vindt de informatieplicht te ruim en niet voldoen aan de eisen van subsidiariteit en proportionaliteit. 'Zou de regering willen overwegen om in de wettelijke bepaling op te nemen dat het verstrekken van gegevens door de notaris beperkt is tot de bestrijding van financieel-economische criminaliteit?', vroeg de fractie eind april bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Vaste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie. De SGP vindt dat in de wet moet worden vastgelegd dat de informatieplicht 'een uiterste middel' is. De plicht zou daarom beperkt moeten blijven tot vastgoedfraude en belastingfraude. En dus niet moeten worden opgerekt tot alle financieel-economische criminaliteit.

NIET VER GENOEG

Aan de andere kant staan partijen die vinden dat de informatieplicht niet ver genoeg gaat. De PVV vindt het voorstel 'een goede stap in de richting van de bestrijding van financieel-economische criminaliteit'. 'Maar de praktijk moet uitwijzen of de voorgestelde bevoegdheden ver genoeg reiken om de beoogde doelen te bereiken.' De PVV vindt in elk geval dat politie en justitie niet alleen informatie moeten kunnen vorderen bij vermoedens van vastgoed- en/of belastingfraude, maar ook bij bestrijding van financieel-economische fraude.

'Maar kunnen de financieel-economische fraude en het ontduiken van belasting los van elkaar worden gezien?', vraagt de PvdA. De partij hikt aan tegen het verschil tussen de vrijwel onbegrensde bevoegdheid van justitie en de meer beperkte mogelijkheden van de fiscus. Wat is er tegen om de informatieplicht bij verdenking van belastingontduiking op een zelfde manier vorm te geven als de vordering van justitie?

De SP vraagt zich af of de informatieplicht

zich wel moet beperken tot de geldstromen op de derdengeldenrekening. 'Zou het beroepsgeheim van de notaris eigenlijk niet verder moeten worden ingeperkt?' Zou de notaris bij een concrete verdenking bijvoorbeeld niet ook aan justitie moeten vertellen welke gesprekken op welke data zijn gevoerd, wie daarbij aanwezig waren en welke documenten op tafel lagen?

Het CDA vindt het voorstel in een ander opzicht niet ver genoeg gaan. De coalitiepartner mist de bevoegdheid van de notaris om actief informatie te verstrekken wanneer deze ernstig vermoedt dat het geld op de derdengeldenrekening is verkregen uit criminele activiteiten. 'Wat kan een notaris dan doen om ervoor te zorgen dat hij om informatie wordt gevraagd?' De staatssecretaris moet deze vraag nog beantwoorden. Maar gezien de ruime uitleg van het begrip witwassen door de rechter, zou het antwoord kunnen zijn dat de notaris al een meldingsplicht heeft op grond van de Wwft.

ÉÉN GROTE REKENING

De staatssecretaris heeft toegezegd met een plan te komen voor een aparte, snellere beroepsprocedure voor geschillen over invulling van de

informatieplicht. In zo'n procedure kunnen de antwoorden op de gestelde Kamervragen van belang zijn voor de uitleg.

In afwachting van de antwoorden op hun vragen houden veel partijen nog een slag om de arm. Maar het is duidelijk dat alle fracties het wetsvoorstel zo positief ontvangen dat zij ermee zullen instemmen – al dan niet in een iets gewijzigde vorm.

Een boeiende vraag van de VVD en de SP is of de notaris zijn cliënt en andere betrokkenen bij een transactie, handeling of betaling mag vertellen dat hij justitie of de fiscus heeft geïnformeerd.

Verder vrezen het CDA, de PVV, de PvdA, D66 en de SGP dat verdachte geldstromen na de invoering van informatieplicht gaan lopen via de derdengeldenrekeningen van de advocatuur. Daarom zou de informatieplicht ook moeten gelden voor advocaten. De PvdA suggereert de derdengeldenrekeningen van de individuele notariskantoren te vervangen door één grote derdengeldenrekening, net zoals de advocatuur dat ook onderzoekt naar aanleiding van het advies van Docters van Leeuwen 'Het bestaande is geen alternatief' dat hij op verzoek van de Nederlandse Orde van Advocaten schreef. ■

Verstrekkingsplicht

Aan artikel 25 van de Wet op het notarisambt worden twee leden toegevoegd.

Volgens lid 8 verstrekt de notaris desgevraagd aan de Inspecteur of Ontvanger der Belastingen: 'a. de namen, adressen en woonplaatsen van de personen die betrokken zijn bij betalingen naar of vanaf de bijzondere rekening in verband met een in het verzoek specifiek aangeduide transactie of handeling waaraan de notaris zijn medewerking heeft verleend, alsmede de omvang van die betalingen en de nummers van de bankrekeningen waarvan door die personen gebruik is gemaakt; b. de aard van de transactie of handeling waarop een in het verzoek specifiek aangeduide betaling naar of vanaf de bijzondere

rekening betrekking heeft, alsmede de namen, adressen en woonplaatsen van de personen die daarbij betrokken zijn, de omvang van de betalingen en de nummers van de bankrekeningen waarvan door die personen gebruik is gemaakt. Bij het verstrekken van de hiervoor genoemde gegevens wordt hun onderling verband door de notaris aangeduid.'

Voor het verzoek aan de notaris is een machtiging van de minister van Financiën nodig.

Volgens lid 9 verstrekt de notaris aan een opsporingsambtenaar, officier van justitie of rechter-commissaris 'de gegevens met betrekking tot de bijzondere rekening die deze vordert uit hoofde van de uitoefening van een bevoegdheid op grond van het Wetboek van Strafvordering'.
